

Elias Davidsen, verkfrøðingur á oljuráðstevnuni:

Útbygging av oljuvinnu eftir føroyskum leisti

-Tann størsti feilurin, við oftast gera, er, at vit gera okkum ikki greitt, hvat Føroyar og føroyska samfelagið er, í mun til landið, vit kanna og tað samfelag, har er. Vit velja tí oftani skipanir, ið eru ætlaðar til samfeløg, sum í fólkatáli og peningaumsetningi eru meira enn 100 ferðir størri enn okkara, og hetta hevur trupulleikar segði Elias Davidsen, verkfrøðingur m.a. á oljuráðstevni í Havn leygdagin.

-Við eini professionallari, vælvirkandi umsiting, sum í stóran mun stýðjar seg til føroyska vinnulívið og gevur vinnulívinum uppgávur, eru góðir møguleikar hjá føroyska vinnulívinum at fáa tann lut í oljuvinnuni, sum tað og samfelagið ynskir legði Elias Davidsen aftrat. Vit prenta fyrilestur hansara:

Hvat er okkara setningur?

Setningurin er at fáa mest møguligt burtur úr Føroya land, og tað er líka mikil, um olja verður funnin ella ikki. Tað er nevniliga so, at um vit bera okkum rett at, kann nakað fáast burturúr, sjálvi um eingin olja er í okkara undirgrund.

Hvussu skulu vit so bera okkum at?

Lyklaorðið í hesum sambandi er stýring. Ofta fær man ta fatan, at politikarar og embættisfólk halda at orðini stýring og ræði hava somu merking. Men í hesum sambandi hevur merkingin at stýra einki við merkingina at hava ræði at gera. Merkingin er tann upprunaliga: at skipa fyri við viti og skili.

Og tí verður tað umsitingin av oljuvinnuni, ið verður avgerandi fyri, hvønn leiklut føroyingar fáa í oljuvinnuni. Tað verður tí vit føroyingar sjálvir, sum koma at gera av, hvussu stóran leiklut vit fáa í oljuvinnuni. Tað, sum higartil hevur verið at hoyrt frá landsstýrinum og oljuráðleggingamevndini, bendir einki á, at tey hava hesi sjónarmið, og er tað ræðandi.

Undir viðgerðini í lögtinginum av Lóg um forkanningar o.a.m. av undirgrund Føroya vóru sjónarmið frammi, sum bendu á, at lögtingið ynskir at skipa verður so fyrri, at føroyska vinnulívið skal sleppa upp í part. Í álitinum frá marknaðarnevndini stendur:

»Vísandi m.a. til sam-

svarandi norsk krøv verður tað eitt náttúrligt krav frá føroyskari síðu, at tey feløg, ið fáa vinnulig rætti, skulu leggja hesi til rættis soleiðis, at føroyskur lánaður, verkfrøði og gransking koma í fremstu røð skjótast gjørligt, og soleiðis at neyðugt grundarlag verður skapt fyri kappingarføri framyvir.

Og seinni stendur í sama áliti:

»Mælt verður til, at tann almenna fyrstingin, sum tekur seg upp, fer at virka í neyvum samstarvi við vinnulívið, og at stóru dentur verður lagdur á at fáa ta frægastu serfrøðina

vit varða av at skipa fyrri á hesum øki.

Fyri føroyska vinnulívið eru hesar viðmerkingar sera áhugaverdar, men spurningurin er um landsstýrið og umsitingin fara at taka tær til efturtektar. Sum áður nevnt eru hesi viðurskifti ikki nevnd í frágreiðingini frá Ráðleggingamevndini.

Hvussu skal so umsitingin vera fyrri at føroyingar fáa tann lut, teir elga í oljuvinnuni?

Tá vit fáa settan ein spurning av hesum slag, er tað vanliga, at vit kanna eftir,

hvussu tað er gjørt í Danmark og kanska í hinum grannalondunum, og so velja vit at kopiera ta skipanina. Tað eru nógv dømi um, at hetta er skeivt. Og tað skeiva vit gera liggur ofta í bæði kannningini og í kopieringini.

Skeivleikin í kannningini liggur ofta í, at vit gera okkum ikki greitt hvat grundarlagið er fyrri útlendsku skipanini, og sum oftast eru tað danir, ið gera kanningarar, og teir hava ikki nóg gott innlit í, hvat kanningararúslitini skulu nýtast til í Føroyum. Tann størsti feilurin, vit oftast gera er, at vit gera okkum ikki greitt, hvat Fø-

Elias Davidsen, verkfrøðingur: -Bera vit okkum rætt at, kann nakað fáast burtur úr, sjálvi um eingin olja er í okkara undirgrund. Mynd Jan

Tað er eingin natúrlig grundgeving fyri at t.d. danska og føroyska samfelagið skotu líkjast. Vit kunnu taka eitt dømi sum lýsir munin millum Danmark og Føroyar. Seinastu 1000 árin hevur menningin í landbúnaðinum í Danmark og Føroyum fært til, at í Danmark hevur kornframleiðsla og neytahald størsta týðning, meðan seyðahald er týðningarmest í Føroyum. Tað vit ofta gera er, at vit royna at kopiera dansku kúna, men tað rættu hjá okkum er ein ær. Kúgvir og ærin eru fullførir skapningar, og teir líkjast eitt sindur, men eru avgjørt ymiskir á flestu økjum. Neyt eru best hóskandi á einum øki, meðan seyður er tann rætti á einum øðrum øki.

Við hesum havi eg roynt at sagt, at oljuumsitingin

Framhald á síðu 6

Frá oljuráðstevnuni í Havn leygdagin. Allir flokkar vóru umbodaðir á ráðstevni, ið var nógvir av tingmonnum ikki við, hóast stevnan var fyrri júst politikarar. Mynd Jan

BILLUTIR

Útvegast til
**FLEST ALLAR
BILAR**

Fa. BILLUTIR
Tlf. 21605 Fax. 21666